

FUTURIBLERNE

Den bedste måde at forudsige fremtiden på, er ved at skabe den selv

Redaktør Karen Lumholt

Juni 2018

frem
tidens
fælles
skaber

Futuriblerne Fremtidens Fællesskaber Vol. 1 2018

© Karen Lumholt, Tyge Mortensen og
Selskabet for Fremtidsforskning

Redaktion, tilrettelæggelse og interviews

Karen Lumholt

Grafisk tilrettelæggelse

Marie Madsen

Ansvarshavende udgiver

Tyge Mortensen og Selskabet for Fremtidsforskning

Printed in Aarhus 2018

hos Lasertryk.dk

ISBN

978-87-993133-1-0

Kopiering fra tidsskriftet

må kun finde sted på
institutioner, der har indgået aftale med CopyDan,
og kun inden for de i aftalen nævnte rammer.

Selskabet for Fremtidsforskning

Rudmevej 80, 5750 Ringe
www.fremtidsforskning.dk

FUTURIBLERNE

frem
tidens
fælles
skaber

Indhold

Tyge Mortensen og Karen Lumholt, forord	6
---	---

Paul Natorp, Sager Der Samler, Århus	8
--------------------------------------	---

Hvad er Sager der Samler? Sager der Samler er et hus for hverdagsaktivister. Det ligger i en hyggelig baggård i Vestergade i Aarhus, og fungerer som forsamlingshus og arbejdsfællesskab, hvor borgere bakker hinanden op i at løse de problemer, de møder i deres hverdag. Resultatet er mod, handlekraft og initiativer, der fornyer samfundet nedefra. Sager der Samler har eksisteret i fem år og er kilde til en lang række sociale innovationer. Ambitionen er at skabe nye platforme for politisk deltagelse, og at forbinde demokratiet med hverdagslivet.

Kirsten Sydendal, Lolland-Falster Lovestorm	14
---	----

Hvad er Lolland-Falster Lovestorm? Gruppen opstod i april 2015 som et svar på årtiers unuancerede mediedækning af Lolland-Falster. Vi var nogle, der ville vise resten af Danmark, at Lolland-Falster også har styrker og potentialer, og gøre det med kærlighed via de sociale medier. Det var der mange andre, der også ville. Over 20.000 blev medlemmer af Facebookgruppen i løbet af få dage og begyndte at dele positive historier om vores landsdel. Initiativet fortsætter nu med enorm opbakning fra mange sider – lige fra borgere til borgmestre og brandingeksperter. I dag har Facebookgruppen over 26.000 medlemmer. Ordet Lovestorm blev årets kommunikationsord i 2016, og i 2017 skrev forfatteren Lise Ravnkilde bogen Lovestormen fra Lolland-Falster. Se mere på www.lovestorm.dk.

Anni Ehlers, INSP, Roskilde	21
-----------------------------	----

Hvad er INSP? INSP er et mødested og mulighedsrum i Roskilde, et rum, der ikke på forhånd udelukker nogen eller noget. "Det tomme rum" inviterer til at være sammen og til at skabe selv sammen. INSP er hvad mennesker i fællesskab gør det til - og forandrer sig efter behov. INSP drives som socialøkonomisk virksomhed, der omsætter fra pionerpraksis til modeller, metoder og løsninger, som kan inspirere og kvalificere forandring og udvikling i andre lokalsamfund, offentlige og private organisationer. Målet er at fremme en på alle måder bæredygtig by- og lokalsamfundsudvikling.

Louise Kolbjørn, SYMB, Kalundborg	28
-----------------------------------	----

Hvad er SYMB? SYMB er en foreningsdrevet socialøkonomisk virksomhed og et alment fællesskab, der forbinder og engagerer mennesker i Kalundborg og omegn. SYMB er ikke et fysisk sted (endnu), men en fællesskabsplatform, hvor vi bruger kommunens eksisterende faciliteter og mødes på kryds og tværs af sociale grupperinger og segmenter. Ordet SYMB er inspireret af, at Kalundborg er hjemsted for en berømt industriel symbiose, hvor den ene virksomheds rest er den andens ressource. På samme måde vil SYMB skabe fællesskaber, hvor mennesker er ressourcer for hinanden.

Hvad er Vallekilde? Vallekilde er en landsby i Odsherred kommune på Vestsjælland, som næsten er sammenvokset med Hørve. I 2017 blev Vallekilde Årets Landsby, kåret af Landdistrikternes Fællesråd og foreningen Landsbyerne i Danmark under temaet Den Digitale Landsby. Vallekilde har hverken mange butikker eller et kæmpe foreningsliv, men har til gengæld et væld af mødesteder og aktiviteter, bl.a. en Grejbank på Facebook, hvor borgerne deler alt fra redskaber og jordbærplanter til tværføjter og et lift til København.

Hvad er Welfare-in-the-making? Welfare-in-the-making blev til i forlængelse af en række forskningsprojekter på CBS, som ville undersøge og intervenere i mellemrummene mellem roller, siloer og organisationer. Den teoretiske tese er, at den ofte skjulte, vage viden i mellemrummene mellem disse ofte adskilte og isolerede vidensområder har et kreativt og skabende potentiale, der kan forbinde os som 'bare mennesker'. Med det afsæt er målet at gentænke velfærdsopgaven, fx. sundhed, læring og omsorg, således at velfærd ikke kun er en opskrift på, hvordan eksempelvis fagprofessionelle skal bevæge sig fra A-B, men bliver et dybere formål, som kan mærkes og som også kan skabe en uforudsigelig ny viden. Den grundlæggende ambition er således at gøre forskningsprocesserne til fællesskabte processer, der ved at overskride skellet mellem academia og praksis, skaber ny værdifuld viden. (Artiklen er skrevet af en større gruppe).

Hvad er Venligboerne? Venligboerne blev etableret i 2013 og organiserer sit arbejde via Facebook. Venligboernes mission handler ikke, som mange tror, udelukkende om at være venlig og imødekommende over for flygtninge. Venligboerne er et stort sundhedsfremmende projekt, som handler om at opdage, hvordan man kan etablere gode sociale relationer ved brug af venlighed. Når mennesker gør sig umage med at møde hinanden ud fra principper om venlighed, nysgerrighed og respekt, er der grundlag for gode fællesskaber og venskaber. Der er opstået Venligbogrunder i omkring 150 danske byer. Grunderne er startet af enten danskere eller flygtninge.

Hvad er Næstehjælperne? Næstehjælperne er en social bevægelse, som samler både reformramte og modstandere af fattigdomsreformerne. Gruppen opstod i 2016 på Facebook og har i dag flere end 21.000 medlemmer på landsplan og 30 lokalgrupper landet over. Der er Næstehjælper-caféer rundt omkring i landet og enkelte steder tøj- og legetøjslagre. Næstehjælperne gennemfører under mottoet "Sammen er vi stærkere" demonstrationer og events, bl.a. sammen med gruppen Jobcentrets Ofre. Stifterne Carsten Larsen og Linda Villadsen har selv oplevet udsathed i sårbare familier, men har formået at vende udsathed til styrke.

Hvad er Alternativet? Alternativet er et grønt parti og en politisk bevægelse, som arbejder for en seriøs bæredygtig omstilling og en ny politisk kultur. Partiet blev stiftet af Uffe Elbæk i 2013 og valgt ind i Folketinget med ni mandater i 2015. Alternativet arbejder for bæredygtighed på alle tre bundlinjer – den grønne, den sociale og den økonomiske. Partiet ønsker en ny økonomisk tænkning, der skal gøre op med det nuværende vækstbegreb og genfinde balancen mellem mennesket og naturen. Alternativet vil styrke både fællesskabets og den enkeltes entreprenante skaberkraft med afsæt i seks kerneværdier: mod, generøsitet, gennemsigthed, ydmyghed, humor og empati.

Hvad er Folkevandringen?

Folkevandringen er et koncept for fordybende, fælleskabende, og handlingskabende samtaler, hvor deltagerne taler, lytter og er stille sammen, mens de vandrer otte kilometer i smuk natur. Samtalerne er tilrettelagt med spørgsmål, som er relevante for den enkelte event og er adskilt i sekvenser med refleksion, nye tanker og ideer til mikrohandlinger. Folkevandringen afholder selv åbne events og har samarbejdet med kommuner og organisationer som fx Røde Kors om at holde Walk and Talk for flere hundrede mennesker. I princippet flere tusinde.

Hvad er Grobund? Grobund er et bæredygtigt bo- og produktionsfællesskab under etablering i Ebeltoft omkring fabrikken Tata Steel. De 118 andelshaverne har pr. 1. april 2018 gennem en fælles fond købt de i alt 9.500 kvm produktionshaller og kontorer samt jorden omkring kontant. Planen er på en fjerdedel af jorden at bygge gældfri boliger med el, vand og kloak i eget affaldsfrie kredsløb (off grid). På resten af jorden etableres økologisk landbrug efter permakultur-principper. Grobund er også ved at etablere et Livets Akademi, et folkekøkken samt udlejning af kontorer, produktions- og udstillingsfaciliteter. Desuden er planen at etablere kystfiskeri af tang, krabber og konk samt et affaldsfrit havdambrug. Man kan blive støttemedlem af Grobund.

Hvad er Den Selvforsynende Landsby? I Hundstrup på Sydfoyn, mellem Svendborg og Fåborg, på den 250 år gamle Højgård og dens 15 hektar jord, ligger Den Selvforsynende Landsby; et socialt bofællesskab med fokus på permakultur og økologi. I byen bor 24 familier - 36 voksne og 45 børn - i selvbyggede, individuelle huse af natur- og genbrugsmaterialer. Beboerne dyrker jorden i fællesskab, varetager selv affalds- og spildevandshåndtering, fødevarerproduktion og byggeri. Den Selvforsynende Landsby har i sine snart 14 år som levestof-fællesskab gennemgået flere udviklingsfaser, som andre levestof-fællesskaber måske kan lære af.

Hvad er Hemingway Club? Hemingway Club® er en uafhængig, medlemsstyret netværksgruppe etableret i Gentofte i 2013, som henvender sig til mænd 60+. Hemingway Club har et veldefineret koncept, omtrent som en Rotary Club. Konceptet breder sig lige nu til flere byer og imødekommer tilsyneladende et stort behov hos mænd i den tredje alder. Der findes pt. syv Hemingway-klubber, de fleste med lang venteliste. Nye klubber oprettes, hvis de i opbygning og funktion kan leve op til konceptet, hvilket skal godkendes af den oprindelige Hemingway Club i Gentofte.

Hvad er Civilian? Civilian er en non profit-portal, som samler og spreder inspirerende fortællinger om ildsjæle-projekter i civilsamfundet. Vi ønsker at ildsjælene og deres projekter skal være synlige, så deres idéer, viden og erfaringer kan deles og inspirere andre til at gå i gang. Vi ønsker også at ildsjælene skal anerkendes for den enorme disruptive kraft, de bidrager med i samfundet.

Fremtidens fællesskaber – hvordan Danmark forener sig på ny

Vi mødtes i 2016 til en konference på Ærø om *Oprøret fra Udkanten*. I forlængelse af hinanden skulle vi holde oplæg om *Fremtidens fællesskaber*. Tyge var blevet generalsekretær i Selskabet for Fremtidsforskning og i gang med at udgive *Futurible* om *Fremtidens landsbyer*.¹ Karen var talsmand for civilsamfundstænkertanken Cura og drev et familiepolitisk og et landdistriktpolitisk netværk, som begge har fokus på nye fællesskaber. Det var oplagt, at vi skulle prøve at forene kræfterne.

Da vi mødtes omkring denne *Futurible*, opdagede vi, at vi begge var dybt forankrede i en grundtvigsk præget historie. Men i lige så høj grad i en interesse for at forstå, hvad det er, der sker med de *folkkelige fællesskaber*, lige nu.

Et mere end 100 år gammelt fællesskab er under forandring: det danske foreningsliv - og dermed også vores demokrati. Foreninger var traditionelt forbundet i en praktisk struktur med vedtægter, generalforsamlinger og bestyrelser, der sikrede at fællesskabet hang sammen og at man kunne mødes omkring en fælles aktivitet og sag. Denne praksis har gennemsyret det samfund vi kender i dag. "Forenings-Danmark" er det blevet kaldt. Forening betyder "før enighed". Foreninger har skabt en ideel træningsarena for den form for enighedsskabende demokrati, vi har vænnet os til. Men noget nyt er på vej.

Det er dette *nye*, som vi med denne *Futurible* ønsker *at synliggøre* og som små mosaikker *at samle til et nyt billede*. Vi har kaldt vore aktører i denne samling for 'fremtidens fællesskabere'. Måske kan man også kalde dem for *fremtidens demokratiske pionerer*.

¹ Stifterne af Selskabet for Fremtidsforskning ville motivere danskerne til at tage ansvar for den fremtid, der så mere og mere uvis ud. "Fremtiden er ikke noget man kan forudse, fremtiden er noget vi skaber sammen", var deres tese. At skabe fremtiden kræver valg - ud fra flere mulighedsscenerier. Noget, der ikke skulle overlades til politikere og magthavere alene. At formidle viden om fremtidsmulighederne for den brede befolkning, blev derfor et folkeoplysningsformål for stifterne, der også aktivt selv ville deltage i det nye, der skulle skabes. I samme personkreds som dannede Selskabet opstod Institut for Fremtidsforskning.

Karen Lumholt er medstifter og driver af en lang række faglige og politiske netværk for samfundsinnovatører, bl.a. **Familiepolitisk Netværk, Landdistriktpolitisk Netværk, Forum for Konstruktiv Journalistik og #DetErVoresSamfund**. Tidligere direktør for den personalistiske tænketank Cura. Uddannet journalist. Forfatter til en lang række bøger om samfund, skole, familie, iværksætteri og for-

andrings-processer, bl.a. bogen "Historier der flytter mennesker" (2013). Redaktør af flere antologier, bl.a. "Det relationelle menneske" og "Det personlige samfund" (2015). Partner i virksomheden Lumholt & Stahlschmidt Kommunikation, som tilbyder undervisning, foredrag, møde- og procesledelse, analyser og strategisk rådgivning. Redaktør af *Futurible* om Fremtidens Fællesskaber.

Vi tror, at de ved at blive synliggjort som en bevægelse af nye fællesskaber, vil kunne bevæge verden mere, end de gør hver især. Hver for sig virker de forskellige og uensartede. De opstår som fællesskaber ud fra en konkret og fælles interesse. Men den gammelkendte foreningsstruktur ser vi sjældent i de nye fællesskaber. Hvad den fælles kerne er i de nye fællesskaber, vil det være op til læseren selv at ane konturerne af.

Hvis vi alligevel skal forsøge at sætte ord på, hvad de nye fællesskabsformer, som vi beskriver i denne Futurible, synes at have til fælles, er det at de i forskellig grad – og i forskellige kombinationer – opstår i mellemrummene mellem sektorer, siloer og brancher/områder. De falder udenfor frivilligbegrebet. Desuden er de:

- åbne og eksperimenterende
- udogmatiske, pragmatiske og fleksible ift. deltagelse
- globalt orienterede
- lokalt forankrede
- hverdagsaktivistiske
- miljømæssigt bæredygtige
- socialt inkluderende
- organiseret som sociale netværk (løst koblede) eller økonomisk forpligtende (i forskellige grader)
- optaget af demokrati
- ikke hierarkiske og ubureaukratiske
- holdt sammen af relationer
- innovativt tænkende og disruptive
- entreprenante og selvvirksomme
- samfundskritiske men hverken røde eller blå
- både digitale og fysiske fællesskaber

Med Futuriblen *Fremtidens Fællesskaber* ønsker vi både at formidle de fremtidsscenerier, som vore eksempler tegner - og at samle de aktører, der skaber dem.

Denne udgivelse følges derfor op af mindst én Futurible mere om Fremtidens Fællesskaber samt af konferencer, folkemødedebatter og debatindlæg.

Vi ønsker vores læser ikke bare fornøjelse med denne inspirerende tryksag, men også modet til selv at gå ind i fællesskaber og præge dem i den retning, som du og dine ønsker.

Karen Lumholt, Redaktør

Tyge Mortensen, Generalsekretær

Tyge Mortensen er generalsekretær i Selskabet for Fremtidssforskning, hvor han er ved at føre selskabet tilbage til sine aktivistiske og højskoleprægede rødder fra 1960'erne og 70'erne. Arbejder som foredragsholder, facilitator og rådgiver. Desuden stifter af Landsbyhøjskolen, der hjælper lokalsamfund med styrkelse af fællesskab og nærdemokrati. Tilknyttet

Landdistrikternes Fællesråd som projektleder. Opvokset på Gråsten Landbrugsskole i et højskolemiljø. Uddannet agronom. Tidl. højskoleforstander på Ryslinge Højskole med innovation og iværksætteri som speciale. Bor i landsbyen Rudme på Midtfyn, hvor han er lokalrådsformand og sammen med sin kone driver et non-profit landsbygalleri og forsamlingssted.

Lolland-Falster Lovestorm: Synliggørelse af lokale fællesskaber, ressourcer og relationer

Af Kirsten Sydendal, medstifter af Lolland-Falster Lovestorm

Med den digitale bottom-up eksplosion af kærlighed til vores område fik vi på få uger rebrandet Lolland-Falster på en måde, som eksperter vurderede det normalt ville tage generationer at gøre. Vi gjorde det uden løn, uden store sponsorater og uden kommunal støtte. I dag lever bevægelsen stadig, og min konklusion er, at de byer og kommuner, som fremover er bedst til at synliggøre de lokale, autentiske fællesskaber, de menneskelige ressourcer og relationer, vil få et kæmpe forspring frem for andre.

Hvad er Lolland-Falster Lovestorm?

Gruppen opstod i april 2015 som et svar på årtiers unuancerede mediedækning af Lolland-Falster. Vi var nogle, der ville vise resten af Danmark, at Lolland-Falster også har styrker og potentialer, og gøre det med kærlighed via

de sociale medier. Det var der mange andre, der også ville. Over 20.000 blev medlemmer af Facebookgruppen i løbet af få dage og begyndte at dele positive historier om vores landsdel. Initiativet fortsætter nu med enorm opbakning fra mange sider – lige fra borgere til

borgmestre og brandingeksperter. I dag har Facebookgruppen over 26.000 medlemmer. Ordet Lovestorm blev årets kommunikationsord i 2016, og i 2017 skrev forfatteren Lise Ravnkilde bogen Lovestormen fra Lolland-Falster. Se mere på www.lovestorm.dk.

Charles Landry, forfatter til bogen *The Creative City*, sagde for nylig ved en konference i Finland, hvor jeg deltog: *"The soft is the hard!" - det bløde er det hårde!* I fremtidens byudvikling såvel i små som i store byer vil de såkaldt bløde parametre - menneskelige ressourcer og relationer og synlighedsrelsen af dem - få mindst lige så stort fokus som de hårde: økonomi, infrastruktur, bygninger, veje og forsyningsnet. Det er nemlig de menneskelige relationer og fællesskaber, der er den vigtigste ressource i et samfund, uanset af hvilken størrelse, siger Charles Landry og det kan jeg kun bekræfte, derfra hvor jeg står.

Og hvor står jeg? Jeg står på Lolland og Falster - helt præcist faktisk på Fejø, hvor jeg også vil starte min beretning om Lolland-Falster Lovestorm og hvordan en landsdel har gjort sine fællesskaber og ressourcer synlige, både for os selv og omverdenen.

Fejø som frontløber

I 1998, som 27-årig, flyttede jeg tilbage til Fejø, hvor jeg er vokset op. Fejø ligger ud for nordkysten af Lolland og er en dansk småø, der altid har haft et godt omdømme med frugt, ferieoplevelser, godt hverdagsliv og stærke fællesskaber, båret af en allerede dengang engageret befolkning. Fejø er landskendt for flere initiativer, bl.a. pæreskudesejladserne til København. Øboerne har bygget deres egen sportshal, den gamle mølle er sat tiptop i stand, øen har sin egen kammermusikfestival, og skolen genåbnede for nogle år siden som satellitskole under en privatskole på Lolland. Det krævede en lovændring fra Christiansborg, men også dét lykkedes det øboerne at få igennem.

Fejøs gode omdømme stod dengang i kontrast til den daværende Ravnsborg Kommune, som Fejø var under. Jeg undrede mig derfor også over, at der ikke i Ravnsborg Kommune var tilgængelig information for en tilflytter som mig om alt det, som øen kunne tilbyde. Jeg – og andre øboer – tænkte, at det måtte der gøres noget ved.

Vi fik lavet en bosætningsgruppe, der sammen med beboerforeningen Fejøforeningen oprettede den første Fejø-hjemmeside med øbo-portrætter og arrangerede Åben Ø-dage. Fejø havde allerede længe haft sit eget trykte blad, og i 2000 oprettede vi en mailingliste for øen, så vi bedre og hurtigere kunne kommunikere internt. Og Fejøforeningen begyndte på et tidspunkt også at udgive en turistbrochure for øen. Det kommunikative overskud er på en måde typisk for Fejø, som altid har kæmpet i vægtklasser, der lå langt over øens egen, en ø på 16 kvm og med dengang ca. 600 indbyggere. Men netop lidenheden gjorde øen til et godt sted at teste en aktiv bosætningsindsats - overskuelig og fuld af spændende mennesker og historier, som den er.

Resultatet af bosætningsgruppens og fejbattningernes indsats var også, at befolkningstallet steg i starten af 2000'erne.

Kvinderne på Lolland og Falster samler sig

I 2006 fik jeg job på Lolland og kunne se, at der ikke bare på Fejø, men i hele landsdelen var mange ressourcestærke ildsjæle, som brændte for deres egn. Men jeg savnede et koordineret samarbejde for området. Jeg kunne forstå, at det i den nye Lolland Kommune, som blev dannet i 2007, ikke blev set som en kommunal kerneopgave at promovere indbyggere, deres landsbyer og lokale initiativer. Der manglede en indsats, der kunne samle og dele de gode historier og initiativer, og hvis kommunen ikke ville eller havde ressourcer til det, så måtte borgerne jo gøre det selv, tænkte jeg.

Derfor samlede jeg i 2008 tre kvinder fra Lolland og Falster, og vi startede i vores fritid et projekt, der kom til at hedde Quality Lolland-Falster (QLF). Vi søgte penge i Indenrigsministeriets Landdistriktpulje og fik lavet et website, www.qlf.dk, med portrætter af målrettede lokale kvinder, der nuancerede det stereotype billede, som mange dengang havde af, hvem der typisk bor på Lolland og Falster. Hjemmesiden blev lanceret i 2011. Og senere besluttede kvinderne at lave et åbent netværk, hvor alle kunne

mødes en gang om måneden forskellige steder på Lolland-Falster. De månedlige møder kom til at hedde QLF Fredagsbar.

Facebook blev sideløbende et fantastisk redskab til at samle og informere medlemmerne om det, som blev til kvindenetværket QLF. Vi lavede i 2012 en Facebookgruppe, hvor alle kvinder er velkomne, både kvinder bosiddende på Lolland-Falster, fraflyttede "eksil-LF'ere" og potentielle tilflyttere. Denne gruppe på nu over 2000 medlemmer vokser måned for måned og er et digitalt fællesskab, der komplementeres af det fysiske fællesskab og netværk i form af de månedlige fredagsmøder, hvor medlemmerne møder nye kvinder og oplever nye steder med gode historier på Lolland og Falster, restauranter, gårdbutikker, seværdigheder o.lign.

I 2013 udgav QLF otte nye kvindeportrætter i det trykte hæfte "Det gode liv – Otte kvindeportrætter fra Lolland-Falster om valg, vilje og virkelyst", og bestyrelsen deltog også på Folkemødet på Bornholm i 2014 samt de følgende år. Alt sammen var og er det med til at knytte Lolland-Falsters kvinder sammen og skabe et åbent fællesskab om de gode historier fra Lolland-Falster. Et fællesskab som – dengang og nu - handler om at lokalisere og minde os selv om succeser og ressourcer i vores område, at skabe stolthed og sammen at tage rollen som ambassadører for vores lokalområde.

Lovestormen som gennembrud

I april 2015 satte QLF gang i initiativet Lolland-Falster Lovestorm. TV2 havde valgt at sende en dokumentarserie fra Vestlolland med titlen "På røven i Nakskov" om udsatte borgeres svære vilkår. Titlen og især traileren for tv-serien, som viste faldefærdige huse og landskaber i grå farver, vakte vrede

#Vores initiativ var meget vellykket, og branding-ekspert Kresten Schultz Jørgensen vurderede nogle måneder efter, at vi med denne digitale eksplosion af kærlighed havde rebrandet Lolland-Falster på en måde, som det normalt ville tage generationer at gøre

blandt befolkningen på Lolland-Falster, som til daglig også oplevede en helt anden virkelighed. Endnu engang følte man at egnen blev uretmæssigt stigmatiseret. Endnu engang følte man sig set ned på og misforstået af nationale medier uden viden og indsigt, og endnu en gang måtte man se sig som del af en kamp, der ikke kunne vindes, da TV2 naturligvis afviste at give tv-serien et andet navn.

Hvis et modsvar fra Lolland-Falster skulle trænge igennem mediernes lydmur, skulle der findes på noget andet og nyt. Opskriften blev at vende situationen: at ranke ryggen og reagere med overskud, værdighed og kærlighed, i stedet for det modsatte. Samt at droppe shitstormen mod TV2, som ellers var det mest nærliggende. Tine Vinther Clausen fra QLF prikkede QLF-bestyrelsen på skulderen og foreslog, at vi skulle dele positive historier via Facebook, som et kærligt modsvar. Det gjorde vi allerede via QLF-netværksgruppen, men bestyrelsen besluttede alligevel at følge opfordringen og fandt på et nyt initiativ, der kom til at hedde Lolland-Falster Lovestorm. Ideen var at danne en ny gruppe på Facebook sammen med en bred opfordring til alle, både mænd og kvinder, om at lægge positive historier fra vores landsdel ind i

gruppen og dele fra gruppen på egen profil. Man skulle tage med #lollandfalsterlovestorm for at understrege, at man var del af dette initiativ. Vi tænkte, at vi kunne gøre dette de følgende seks torsdage, som en gentagen digital happening, mens tv-serien kørte.

Det blev imidlertid til meget mere. **#På under fire dage fik gruppen mere end 20.000 medlemmer. Alle ville gerne deltage og over 3.200 historier blev slået op på 11 dage - mellem 19. og 30. april.** Stort set alle de nationale medier valgte at dække vores bedrift i de dage. **#Vores initiativ var meget vellykket, og brandingekspert Kresten Schultz Jørgensen vurderede nogle måneder efter, at vi**

med denne digitale eksplosion af kærlighed havde rebrandet Lolland-Falster på en måde, som det normalt ville tage generationer at gøre.

Fremtidens fællesskaber

Lolland-Falster Lovestorm er eksemplet på, at man kan danne et kraftfuldt modsvar til medierne, hvis man med den rette timing, på den rette måde, med de rette personlige ressourcer (her et kvindenetværk) sætter et initiativ i gang, som rammer et behov og en nerve. **#Tusinder af stemmer blev samlet til én, og vi blev hørt. Det ville ikke være lykkedes uden Facebooks funktionalitet**, så selvom Facebook i dag er genstand for megen skepsis og mistillid, stod vi ikke hvor vi gør i dag uden.

#Lolland-Falster Lovestorm havde og har en ægthed og autenticitet, som ingen kunne tilbagevise, fordi initiativet kom nedefra. Ganske almindelige mennesker fortæller historier fra Lolland-Falster uden anden bagtanke end at dele en begejstring over det, de oplever, hvor de bor. Det er branding, som er ubetalelig. En admin-gruppe modererer gruppen, men historierne og fotografierne er hverken behandlet af redaktører eller andre, og de, der bidrager, modtager ingen betaling. **#Indholdet i gruppen kommer fra hjertet og spredes med hjertet - og det virker.**

#Indholdet i gruppen kommer fra hjertet og spredes med hjertet – og det virker

Interessen og engagementet i gruppen er stadig højt. Efter tre år er bevægelsen ikke døet ud, hvilket mange nok ellers havde spået, da de store medier på et tidspunkt holdt op med at dække vores succes. **#Facebookgruppen er vokset til over 26.500 medlemmer og har aldrig haft flere end i dag. Gruppen er en daglig kilde til glæde og stolthed over at bo på Lolland-Falster.** Hver eneste dag deles historier og fotos i gruppen, som ses af tusindvis af mennesker. Over 600.000 visninger bliver det til hver måned.

Lolland-Falster Lovestorm er startet som et digitalt fællesskab, og en af vores ambitioner er, at initiativet skal være mere fysisk med møder og arrangementer. Det kræver dog lønnet arbejdskraft. I 2018 har vi med Lolland-Falster Lovestorm nået det maksimale af, hvad en frivillig forening kan magte, og skal vi videre og danne noget, der er endnu større, skal der lønnet arbejdskraft til for at skabe en organisation, der er selvkørende efter nogle år. Hver uge kommer der nye forespørgsler om samarbejder, og vi bliver fortsat bedt om at dele vores erfaringer både i resten af Danmark og ude i verden.

Så hvad har vi lært af Lovestormen?

- **Connect the dots**

Arbejdet med Lolland-Falster Lovestorm har givet os et stort indblik i alle de store og små initiativer, som Lolland-Falsters 100.000 borgerne indgår i og skaber sammen. Det er ufatteligt så meget der sker, og det er uoverskueligt at få indblik i som nyttilflytter. Der er et stort behov for, at flere interesserer sig for, hvordan vi binder Lolland-Falster bedre sammen. **#En læring fra Lolland-Falster Lovestorm er, at der er brug for, at nogen påtager sig rollen at forbinde punkterne - connecting the dots.** Mange informationer ligger på nettet, men man skal søge efter dem - og for at finde dem have et godt forhåndskendskab. De er ikke samlet på en fælles platform, og det er en svaghed.

Ugeaviserne skriver mange lokale nyheder, men de er hurtigt glemt, da de ikke gemmes og organiseres digitalt på en måde, så de kan genfindes. **#Lolland-Falster kunne blive et foregangsfællesskab, hvis der blev lavet en digital platform, som kunne forene de mange små lokalsamfund på tværs.** Den vil Lolland-Falster Lovestorm gerne være med til at danne via al den viden, vi via vores 26.000 medlemmer ligger inde med.

- **Tag ansvar - vær selv et knudepunkt**

At binde punkterne sammen er også at anerkende vigtigheden af, at man som kommune og borgerfællesskab selv er et knudepunkt. At man ligger inde med viden, som man kan dele eller undlade af dele. Som politiker, embedsmand eller ildsjæl bør man dele informationer og koble mennesker og initiativer sammen, hver eneste gang man kan. Jo højere man er placeret, jo mere udsyn og indsigt man har, jo større ansvar har man for, at dette sker. Gør man ikke dette, dør forudsætningerne for at skabe fællesskaber på tværs indefra.

- **Skab varige bevægelser med rodfæste**

På Lolland-Falster har der gennem årene været forskellige løsrevne kampagner og projekter for at brande området. Noget mere vellykket end andet. Jeg mener, det er vigtigt, at man skuer langt ud i fremtiden og satser meget mere på varige bevægelser, der er startet nedefra som fx kunsthøjsfestivalen Lys over Lolland og Lovestormen selv. Initiativer, som har bevist deres succes og gennemslagskraft. Det flygtige kan være fint i de dage, det foregår, men det er forbigående. **#Det som rykker og som folk husker, er det, som kører jævnt og konstant eller gentager sig selv år efter år - naturligvis med en vis portion fornyelse.** Man bør holde fast i, understøtte, synliggøre og sammenbinde det, som allerede findes, fungerer og lever.

Og hvad har været den røde tråd, når det handler om fællesskaber?

Hvad har været den røde tråd i de fællesskabsprojekter, jeg har deltaget i på Fejø og Lolland-Falster? Skal jeg fremhæve noget, må det være følgende:

- **Fra brok til "Så må vi gøre det selv".**

Man må gerne brokke sig, men hvis man opdager, at brokkeriet ikke nytter, må man ret hurtigt skifte til det gear, der hedder "Så må vi gøre det selv." Det gjorde vi på Fejø, og det gjorde vi med QLF og senere med Lolland-Falster Lovestorm. Lad være med at prøve at fikse det, der ikke duer. Flyt position og start noget nyt med et andet udgangspunkt.

- **Mennesker, historier og relationer – at fortælle og forbinde**

Både på Fejø, med QLF og med Lolland-Falster Lovestorm har fokus været på mennesker, historier og relationer - på at fortælle og at forbinde. Mange udviklingsprojekter i landdistrikterne handler om steder, bygninger og natur. **#Der informeres om mursten og vide horisonter, dyreliv og stisystemer, men historierne, menneskene og kulturen mangler. Menneskene og de liv, de lever, er netop det, som forvandler anonyme steder på landet til at være lokalsamfund og fællesskaber.** Det giver steder liv, som er alfa og omega. At fortælle om livet der leveres, er en helt undervurderet investering.

- **Inkluder, vær åben og engagér**

Skal man skabe nye fællesskaber, skal de være inkluderende og åbne. Lad alle være med, og gør det nemt at være med. Det skal tilmed være sjovt og givende at være med. Derfor skal man ikke bare lede og styre, men også have øje for, hvordan man engagerer det fællesskab, man leder.

Det bløde er det nye hårde

Min konklusion bliver derfor, at **#de byer eller kommuner, som er bedst til at synliggøre de menneskelige ressourcer og lokale fællesskaber, vil få et kæmpe forspring frem for andre,** også selv om de ikke hører til de rigeste kommuner. Tilflyttere vil have kommunal service og god infrastruktur, men de vil også bo steder, hvor der er sammenhold og fællesskab. Hvis ikke fællesskaberne hele tiden dyrkes, understøttes og får opmærksomhed, vil det koste på den lange bane. Som kommune vil

man høste klare gevinster, hvis de lokale fællesskaber blomstrer, og at det er synligt for alle udefra (og ikke bare i den lokale avis), at der sker udvikling.

Ved kommunalreformen blev små kommuner sammenlagt til store, og der blev langt fra den lille landsby til byrådssalen i kommunens hovedby. Med årene er borgerforeninger og -grupper blevet stærkere

#Borgerinddragelse bør have et naturligt udgangspunkt, have rod i noget, som er vigtigt for mennesker. Et naturligt udgangspunkt kunne netop være de steder, vi bor

og stærkere, og borgerne har i dag overtaget mange opgaver, hvad angår lokaludvikling i landsbyerne, som før lå hos de gamle kommuner eller sogneråd. Organer og resourcepersoner på dette niveau kan ikke undværes, og det er vigtigt, at de får en plads og opmærksomhed, som hvis de var del af det officielle repræsentative demokrati (byrådet og de politiske udvalg).

Kommunernes forvaltning og byrådene skal forstå, at der ved kommunesammenlægningerne mange steder skete et demokratitab og et informations- og videnstab - både i de centrale sale og mødelokaler og decentralt ude i forsamlingshusene. Hvis dette skal genoprettes i nye former, hvilket der er alle mulige gode chancer for, må det ikke ske med modstand fra rådhuset.

Borgerinddragelse handler ikke om at inddrage borgere, blot for at borgerne skal have et tilbud om at være med til noget. **#Borgerinddragelse bør have et naturligt udgangspunkt, have rod i noget, som er vigtigt for mennesker. Et naturligt udgangspunkt kunne netop være de steder, vi bor.** Lokalområderne, hvor det vigtigste formål med inddragelsen kunne være at styrke, synliggøre og udvikle de fællesskaber og tilbud, som findes i lokalt.

Relationsarbejdet, samarbejdet og fællesskaberne er kittet i et samfund

I dag giver Internettet, apps m.m. os rige muligheder for at forbinde mennesker og steder, og vi kan nemt samle og dele information om alt det, som gør vores lokalområder attraktive. Det skal "bare" organiseres og udføres, og det koster arbejdskraft og ekspertise at gøre det. Det kan ikke gøres på frivillig basis alene.

Det skal anerkendes, at informations- og organisationsarbejde, møder med ildsjæle i deres lokalområder, kendskab til detaljerne og ressourcerne hvert sted og en tilbagevendende dialog om udvikling, er nødvendige og tidskrævende elementer. Her skal kommunen hjælpe, enten ved at støtte økonomisk, udføre organisationsarbejdet i samarbejde med borgerne eller måske overlade opgaven helt til borgerne selv eller til et lokalt medie.

Gør kommunen det, og forstår man at inddrage og forbinde borgerne, lytte til deres behov og tilvejebringe, hvad der er brug for, vil man til gengæld opleve vækst og udvikling.

Kittet i alt dette handler dybest set om relations- og informationsarbejde. Det handler om at kunne facilitere, organisere og ikke mindst om at styre og kuratere information fra og mellem borgere – og det gælder især i dag, hvor der kan være langt fra lokalsamfund til rådhuset.

Afstandene mellem borgere, foreninger og borgergrupper skal reduceres, og det kan den digitale udvikling hjælpe os med. **#Hvis kommuner, lokale medier og store borgergrupper som fx Lolland-Falster Lovestorm kunne finde sammen i nye samarbejder - såvel "in real life" som på de digitale platforme - med det formål at kortlægge, informere om og udvikle de lokale fællesskaber for hele landsdele, tror jeg vi ville se nogle meget interessante resultater.**

Enorme muligheder i fremtiden

Fra Lolland og Guldborgsund Kommuner side er stor enighed om, at Lolland-Falster Lovestorm er et fantastisk og prisværdigt initiativ, men kommunerne er tilbageholdende med at "omfavne" initiativet alt for meget, da det nemt ville kunne "kvæle" de gode kræfter, hedder det.

Omvendt er der mange, som ser på vores initiativ udefra, der undrer sig over, at Lolland-Falster Lovestorm ikke har en større plads i kommunernes officielle arbejde med at udvikle og brande landsdelen. Vi vil rigtig gerne samarbejde med de brandingindsatser, kommunikationsinitiativer og medier, som allerede eksisterer på Lolland og Falster, og vi tror også, at der i fremtiden vil opstå et tættere samarbejde mellem os og de etablerede aktører, for mulighederne er enorme.

#Alle vegne taler man om communities (fællesskaber/lokalsamfund) og localism, og det er præcis det, vi har fat i. Branding af en landsdel kan ikke foregå uden at man har borgerne med som deltagere, og dem har vi mobiliseret og skabt en unik forbindelse til.

I Lolland-Falster Lovestorm fortsætter vi græsrodsarbejdet nu på fjerde år. Fællesskabet omkring Lovestormen lever og gør hver dag en forskel - for os der bor her, og for dem, der ser på Lolland-Falster udefra. **#Internt er stoltheden og fællesskabet vokset. Og udefra ser mange nu på landsdelen med en noget større nysgerrighed og interesse, end der var for fire år siden.**

Vi tror på, at vi har fat i noget unikt og værdifuldt, som skal videreudvikles, så arbejdet fortsætter sammen med alle, der deler vores ambition om at sætte Lolland-Falster positivt på landkortet og samle og engagere de mennesker, der bor her, på nye måder.

Kirsten Sydendal

Kirsten Sydendal er opvokset på Fejø og er uddannet cand.mag. i datalingvistik. Som 27-årig flyttede hun tilbage til øen og overtog barndomshjemmet sammen med sin mand. Kirsten er i dag ansat som informationsspecialist i Nordzuckers udviklingsafdeling i Nakskov. Tidligere har hun arbejdet

med sprog, kommunikation, udvikling, digitalisering i Det Danske Sprog- og Litteraturselskab samt i Lolland og Guldborgsund Kommuner. Siden hun flyttede tilbage til Fejø, har hun interesseret sig brændende for Fejø og Lolland-Falsters omdømme og udviklingsmuligheder og har modtaget flere priser for sit arbejde.

"Fremtidens fællesskaber" udgives af Selskabet for Fremtidsforskning.

Futuriblerne er en tidsskriftserie, der er blevet udgivet af Selskabet for Fremtidsforskning siden 1969.

Selskabet for Fremtidsforskning blev stiftet ud fra et ønske om at gøre Danmark mere innovativt og fremtids-tænkende. Fremtidsforskningen blev lige så meget en tænke måde, der betragtede fremtiden som en vifte af muligheder, som en egentlig metode til analyse af mulige fremtider.

Fremtiden er ikke en spådom, men noget der skal skabes. Selskabet for Fremtidsforskning formidler scenarier og muligheder og stimulerer dermed til ønskværdige valg af fremtid(er).

Selskabet for Fremtidsforskning vil:

- være mødested for mennesker, der brænder for at klarlægge ønskede fremtider for vores samfund
- formidle Danmarks store udfordringer og handlemuligheder
- introducere en fremtidsforskners tankegang hos dem, der ikke længere ønsker at være tilskuer
- facilitere fremtidsværksteder, hvor fremtidige muligheder omsættes til handlinger
- samle potentielle fremtidsforskere blandt iværksættere, ledere, økonomer, studerende, forældre og aktive borgere, som ønsker at løse de samfundsmæssige udfordringer på en måde, der gør en global forskel.

Der planlægges en vol. 2 om "Fremtidens fællesskaber".